

15. 2006 Brüksel Genel Kurul Toplantısı

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi (AGİTPA) 15. Genel Kurul toplantısı, “AGİT Bölgesinde İnsan Güvenliğinin Güçlendirilmesi” temasıyla 3-7 Temmuz 2006 tarihlerinde Brüksel’de gerçekleştirilmiştir. Toplantıda ülkemizi **AGİTPA Türk Grubu üyelerinden AK Parti Ankara Milletvekili Doç. Dr. Mustafa TUNA, AK Parti İstanbul Milletvekili Dr. Alaattin BÜYÜKKAYA, AK Parti Kars Milletvekili Zeki KARABAYIR, AK Parti Sakarya Milletvekili Süleyman GÜNDÜZ, CHP Ankara Milletvekili Prof. Dr. Yakup KEPENEK ve CHP Tokat Milletvekili Orhan Ziya DİREN**’den oluşan bir TBMM heyeti temsil etmiştir.

3 Temmuz 2006, Pazartesi günü başlayan AGİTPA 15. Genel Kurul toplantısının açılış konuşmaları; AGİTPA Başkanı Alcee HASTINGS, Belçika Temsilciler Meclisi Başkanı Herman DE CROO, Belçika Senatosu Başkanı Anne-Marie LIZIN ve AGİT Dönem Başkanı, Belçika Dışişleri Bakanı Karel DE GUCHT tarafından yapılmıştır.

Aynı gün gerçekleştirilen ve AGİTPA Başkanı, Başkan Yardımcıları ve 55 üye ülkenin Delegasyon Başkanları’nın katıldığı Daimi Komite toplantısında; AGİTPA Genel Sekreteri, Haznedarı, Alt-Komite Başkanları ve Özel Temsilciler görev alanlarıyla ilgili bilgiler vermişlerdir. Ayrıca, çeşitli ülkelerde yapılan seçimlerle ilgili olarak da misyon başkanları bilgiler vermiş, **Karadağ’da yapılan Referanduma Misyon Başkanı olarak katılan ve 55 üye ülkeden yaklaşık 80 kişiye başkanlık yapan AGİTPA Türk Grubu Başkanı Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ, rahatsızlığı nedeniyle Brüksel’e gidemediği için sözkonusu Referanduma ilişkin izlenimlerini içeren bir Rapor tüm katılımcılara dağıtılmıştır.**

Anılan raporda AGİTPA Türk Grubu Başkanı Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞözetle; Özel Koordinatör olarak, AGİT/ODIHR Referandum Gözlem Misyonu, Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve Avrupa Parlamentosuyla yakinen çalıştığını ve koordinasyonda bulunduğunu, Referandum günü; 54’ü AGİTPA, 18’i Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, 12’si Avrupa Parlamentosu ve 14’ü Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nden olmak üzere 35 katılımcı ülkeden 365 kısa-dönem gözlemcinin Uluslararası Referandum Gözlem Misyonu’na konuşlandırıldığını, Referandum’un, AGİT ve Avrupa Konseyi’nin taahhütleri ve demokratik seçim süreçleri için belirlenmiş diğer uluslararası standartlara uygun olarak gerçekleştirildiğini, seçimlere katılımın % 86’dan fazla olduğunu, bunun da seçmenlerin referandumlara duyduğu yüksek ilgiyi yansıttığını, Misyonun gözlem raporlarından % 96’sından fazlasının seçim gününü “çok iyi” veya “iyi” olarak sınıflandırdığını, gözlemcilerin, oy sayımını da olumlu değerlendirdiğini belirtmiştir.

Daimi Komite toplantısı sırasında Sayın YALÇINTAŞ’ın yerine, Misyon Başkan Yardımcısı Kanada milletvekili Jerahmiel GRAFSTEIN Referandum ile ilgili kısa bir sunuş yapmış ve Sayın YALÇINTAŞ’ın Karadağ’da mükemmel bir yönetim gösterdiğini, seçimlerle ilgili olarak yaptığı açıklamaların da tüm kesimler tarafından benimsendiğini ve desteklendiğini ifade etmiştir.

Daimi Komite'de; Belarus, Abhazya, Moldova Geçici Komiteleri ile İnsan Ticaretiyle Mücadele, Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği, Yukarı Karabağ, Güney Doğu Avrupa ve Akdeniz Özel Temsilcileri faaliyet raporlarını sunmuşlardır. Yukarı Karabağ Özel Temsilcisi İsveçli Göran LENNMARKER, pek çok yerlerinden edilmiş kişinin sıkıntıları devam ederken ve sorun gerek Azerbaycan gerek Ermenistan ekonomilerini olumsuz yönde etkilerken mevcut durumu "donmuş ihtilaf" olarak tanımlamanın mümkün olmadığını, tarafların birbirini suçlamaktan vazgeçip karşılıklı kaygılarını anlamaya çalışmaları gerektiğini kaydetmiştir.

Öte yandan, İnsani Boyut Komitesinin Raportörü Belçika Senatosu Başkanı Anne Marie LIZIN, Daimi Komite'de Guantanamo hakkında hazırladığı raporu sunmuş; bu tutukevinin mevcudiyetinin terörle mücadeleye zarar verdiğini, 70-75 adet tehlikeli tutuklunun haricindekilerin ülkelerine teslim edildiğini, Guantanamo'nun 2007 sonuna kadar kapatılması için bir Görev Gücü'nün ve Cenevre Sözleşmesinin terörle mücadeleye nasıl uyarlanabileceğini tartışmak üzere bir Uluslararası Hukuk Komitesi'nin kurulması gerektiğini belirtmiştir. AGİTPA Başkanı Alcee HASTINGS, ABD Yüksek Mahkemesi'nin Guantanamo konusunda ahiren aldığı kararın LIZIN'in raporundaki tavsiyelerin ne kadar yerinde olduğunu gösterdiğini ifade etmiştir.

4,5 ve 6 Temmuz 2006 tarihlerinde yapılan “Siyasi İşler ve Güvenlik”, “Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre” ve “Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler” Genel Komite toplantılarında, “AGİT Bölgesinde İnsan Güvenliğinin Güçlendirilmesi” teması çerçevesinde üç ayrı karar tasarısı görüşülmüş ve kabul edilmiştir. 15. Genel Kurul toplantısı için Genel Komite Raportörleri tarafından hazırlanan üç ayrı rapor ve karar tasarısında ülkemize değinilmemiştir.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) milletvekilleri Komite toplantılarının ana karar tasarılarına ilişkin genel tartışma bölümlerinde, ülkemizi uluslararası hukuk kurallarını ihlal ederek Kıbrıs'ı işgal etmekle ve Gümrük Birliği Antlaşması ve Ek Protokolünden doğan yükümlülüklerine uymamakla suçlayan beyanlarda bulunmuşlardır.

Heyetimizce, GKRY beyanlarına komite toplantılarının ardından 6 Temmuz günü yapılan genel oturumda topluca cevap verilmesi uygun görülmüş, bu amaçla yapılacak beyanın **AGİTPA Türk Grubu üyesi, CHP Ankara Milletvekili Prof. Dr. Yakup KEPENEK** tarafından okunması kararlaştırılmıştır. Sayın KEPENEK, Kıbrıs sorununun Türkiye'nin Ada'ya 1974 yılında müdahale ettiğinde başlamadığını, sorunun, çok daha önce, 1960 Londra ve Zürih Anlaşmalarıyla ortaklık devleti olarak kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin tüm organlarından kuvvet yoluyla dışlandıkları 1963 yılında başladığını, 1974 yılındaki müdahalenin Türkiye'nin 1960 uluslararası anlaşmalarından doğan haklarını temel aldığını ve Yunanistan'daki askeri rejimin bir askeri darbeye aday ilhak etme çabasına bir tepki olduğunu, Türk müdahalesinin Ada'ya bugüne kadar süren barış getirdiğini ifade etmiştir.

CHP Ankara Milletvekili KEPENEK, 1974 yılından bu yana Türkiye'nin ve Kıbrıslı Türklerin, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinin Kıbrıs Sorunu'na adil ve kalıcı bir çözüm bulma misyonu altında sarfedilen çabaları desteklediğini, ancak, Kıbrıs Rum kesiminin çözüm için bir çok teklif taslağını, ahiren Kıbrıs Sorununa Kapsamlı Çözüm ve 2004 yılı Nisan ayındaki ünlü Annan Planı'nı reddettiğini, Kıbrıs Türkleri'nin Annan Planı'nı açık bir çoğunlukla onayladığını (%64'ten fazla), olumlu sonucun Birleşmiş Milletler ve uluslararası toplum tarafından alkışlandığını ve bunu, Kıbrıs Türklerinin doğrudan ekonomik, ticari ve kültürel faaliyetlerinin yeniden başlatılması çağrılarının takip ettiğini, bugüne dek Kıbrıs

Türklerinin günlük yaşamında fazla bir değişiklik olmadığını ve 40 yıldır süren izolasyon ve ambargoların devam ettiğini vurgulamıştır.

AGİTPA Türk Grubu üyesi Sayın KEPENEK ayrıca, kapsamlı bir çözüm olmaksızın Kıbrıs Rum Yönetiminin Avrupa Birliği'ne girmesinin, Annan Planı'nı reddeden Kıbrıs Rum tarafının giderek artan uzlaşmaz politikasında önemli rol oynadığını belirtmiştir.

Öte yandan aynı oturumda; biri Sayın KEPENEK'ten önce, diğeri sonra olmak üzere iki Ermeni milletvekili konuşma yapmıştır. İktidar partisine mensup ve tarihçi olduğu öğrenilen heyet başkanı Vahan HOVHANNESYAN, bölgesel konulara değinen genel bir konuşma yapmış, ülkemizi suçlayıcı bir ifade kullanmamıştır. Sayın Kepenek'ten sonra konuşan muhalefete mensup olduğu anlaşılan bir diğeri Ermeni milletvekili ise, Ermenistan'ın Osmanlı'nın son döneminde meydana gelen olaylara ilişkin bilinen iddialarını dile getirmiştir. Aynı oturumda cevap hakkı kullanılması mümkün olmadığından heyetimizce ertesi günkü genel oturum sırasında yazılı bir beyan dağıtılmıştır.

Sözkonusu beyanda özetle; herşeyden önce, çelişkili tarihsel konuların tartışmasının tarihi gerçekleri temel alan tarihçilere bırakılması gerektiği, bu nedenle Türkiye'nin, geçtiğimiz sene, 1915 olaylarını araştırmak, Türk, Ermeni ve üçüncü ülkelerdeki ilgili arşivleri incelemek ve bulguları uluslararası kamuoyuyla paylaşmak üzere Türk ve Ermeni tarihçilerden oluşan bir Komisyon kurulmasını Ermeni tarafına teklif ettiği, Osmanlı arşivlerindeki belgelerin uzun süredir araştırmalara açık olduğu ancak halen Ermeni tarafından olumlu bir cevap beklendiği, Ermeni çevrelerin mesnetsiz soykırım iddialarını ulusal parlamentolara kabul ettirme çabalarını arttırdığı, bu yaklaşımın, bu tarihi konunun araştırılmamasını, tartışılmamasını ve bu soykırım iddialarını sorgulayanların kanunen cezalandırılmasını zorunlu kılmaya çalıştığı, siyasi baskı ve yasal yaptırımlar yoluyla soykırım iddialarının zorla kabul ettirilmesinin, tarihsel gerçeklerin gizlenmesi anlamına geleceği vurgulanmıştır.

6 Temmuz 2006, Perşembe günü ayrıca **Komite'lerde Başkan, Başkan Yardımcısı ve Raportör seçimleri** gerçekleştirilmiş ve aşağıda isimleri yer alan üyeler 1 yıllığına anılan görevlere seçilmişlerdir.

Siyasi İşler ve Güvenlik Komitesi

Başkan: Jean-Charles GARDETTO (Monako)

Başkan Yardımcısı: Hans RAIDEL (Almanya)

Raportör: Kristian Pihl LORENTZEN (Danimarka)

Ekonomik İşler, Bilim, Teknoloji ve Çevre Komitesi

Başkan: Leonid IVANCHENKO (Rusya Federasyonu)

Başkan Yardımcısı: Petros EFTHYMIOU (Yunanistan)

Raportör: Roland BLUM (Fransa)

Demokrasi, İnsan Hakları ve İnsani Meseleler Komitesi

Başkan: Anne-Marie LIZIN (Belçika)

Başkan Yardımcısı: Cecilia WIGSTROM (İsveç)

Raportör: Jesus Lopez MEDEL (İspanya)

7 Temmuz 2006, Cuma günü ise, **AGİTPA Başkanı ve Başkan Yardımcıları seçimleri** gerçekleştirilmiştir.

AGİTPA Başkanlığı seçimlerine aşağıda isimleri yer alan 5 aday katılmıştır:

- 1) Göran LENNMARKER (İsveç)
- 2) Kimmo KILJUNEN (Finlandiya)
- 3) Willy WIMMER (Almanya)
- 4) Nino BURJANADZE (Gürcistan)
- 5) Solomon PASSY (Bulgaristan)

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; Başkanlık seçimleri her yıl Temmuz ayında düzenlenen Genel Kurul toplantısı sırasında yapılmakta, Başkan 1 yıllığına seçilmekte ve bir sonraki Genel Kurul toplantısında bir kez daha 1 yıllığına seçilme hakkı bulunmaktadır. Başkanlık seçimlerinin ilk turunda mutlak çoğunluk aranmakta, eğer ilk turda hiçbir aday mutlak çoğunluğu sağlayamazsa ikinci tur, birinci turda en çok oy alan 2 aday arasında gerçekleştirilmektedir, ikinci turda en çok oyu alan aday Başkan olarak ilan edilir.

Bu yıl yapılan Başkanlık seçimlerinin ilk turunda hiçbir aday yeterli oyu alamamış ve ikinci tur, ilk turda en çok oy alan iki aday olan Göran LENNMARKER ve Kimmo KILJUNEN arasında gerçekleştirilmiş, ikinci turda Sayın LENNMARKER 82, Sayın KILJUNEN ise 72 oy almış ve İsveçli Göran LENNMARKER 1 yıllığına AGİTPA Başkanı seçilmiştir.

AGİTPA'nın İçtüzüğüne göre; AGİTPA'da her biri 3 yıllığına seçilen 9 Başkan Yardımcısı bulunmaktadır ve her yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcılığı için seçim yapılmaktadır, seçilenler 3 yıllığına bu görevi devam ettirirler ve 3 yıl sonra bir kez daha seçilme hakları bulunmaktadır. AGİTPA 15. Genel Kurul toplantısı sırasında, Prof. Dr. Nevzat YALÇINTAŞ da dahil olmak üzere bu yıl görev süresi dolan 3 Başkan Yardımcısından başka, 2 yıldır Başkan Yardımcılığı görevini sürdüren ve 1 yıl daha süresi bulunan ancak ülkesinde yapılan seçimlerde milletvekili seçilemeyen İtalyan Giovanni KESSLER'in yerine de seçim yapılmıştır.

Yapılan seçimler sonrasında; Benjamin CARDIN (ABD), Joao SOARES (Portekiz) ve Tone TINGSGARD (İsveç) 3 yıllığına, Wolfgang GROSSRUCK (Avusturya) ise 1 yıllığına AGİTPA Başkan Yardımcısı olarak seçilmişlerdir.

Özellikle Batı Avrupa ülkelerinin AGİTPA üyesi milletvekillerinin seçim günü erken saatlerde Brüksel'den ayrılmaları ve adayı bulunmayan ülkelerin milletvekillerinin seçimlere ilgi göstermemeleri nedeniyle seçimlere katılım az olmuş ve AGİTPA üyesi 317

milletvekilinden yaklaşık 250 üye toplantılara katılmak üzere Brüksel'e gelmesine rağmen seçimlerde sadece 154 kişi oy kullanmıştır.

Toplantı sırasında üç ayrı komitede gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde

AGİTPA Brüksel Bildirisi adı altında sonuç belgesi yayınlanmıştır. Komitelerde kabul edilen ana karar tasarılarının yanısıra aşağıdaki konularda ek kararlar alınmıştır:

- İnsan Ticareti ve Çocukların Pornografi için Suistimal Edilmeleriyle Mücadele
- AGİT-PA'nın Rolünün ve Etkinliğinin Güçlendirilmesi
- Moldova
- Afganistan
- Risk Yönetimi
- Küçük ve Hafif Silahlar ile Mühimmatlarının Yasadışı Yollardan Hava Taşımacılığı
- Doğal Afetlerin Sonuçlarının Giderilmesi ve Küresel Uyarı Sistemi Oluşturulması
- AGİT Bölgesinde Sosyal Gelişimin İzlenmesi
- Yolsuzluğa Karşı Parlamenterlerin Küresel Organizasyonu
- İyi Yönetişim, Kamu Ahlakı ve Hukukun Üstünlüğünün Sağlanabilmesi için

Parlamenterlerin Dokunulmazlıklarının Sınırlandırılması

- AGİT Seçim Gözlem Faaliyetlerinin Etkinliğinin ve AGİT Seçim Standart ve

Yükümlülüklerinin Uygulanmasının Geliştirilmesi

- Sivil Toplum ve Hükümet Dışı Örgütlerle İşbirliği
- Anti-Semitizm ve Hoşgörüsüzlüğün Diğer Biçimleriyle Mücadele
- AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi'nin (ODIHR) Hoşgörü ve Ayrımcı Gözetleme Birimindeki Danışmanların Finansmanı
- Güvenlik ve İstihbarat Kurumları Üzerinde Etkin Parlamenter Denetimin Güçlendirilmesi

Genel Kurul toplantısının son oturumunda Karadağ, oybirliğiyle AGİTPA'nın 56. üyesi olarak kabul edilmiştir.

AGİTPA'nın 16. Genel Kurul toplantısının 5-9 Temmuz 2007 tarihleri arasında Ukrayna'da yapılması kararlaştırılmıştır.

Saygılarımla arz ederim.